

Sygn. akt V U 180/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2013 roku w Białymstoku

sprawy ze skargi T. L.

z udziałem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wznowienie postępowania w sprawie V U 1414/11 Sądu Okręgowego w Białymstoku

I. Wznawia postępowanie w sprawie VU 1414/11 Sądu Okręgowego w Białymstoku.

II. Zmienia wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z 5 grudnia 2011 roku w ten sposób, że zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 13 października 2011 roku Nr (...) -1/25/E i wznawia T. L. wypłatę emerytury za okres od dnia 1 października 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku.

III. Żądanie zasądzenia odsetek przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B..

sygn. akt V U 180/13

UZASADNIENIE

Dnia 12.02.2013 r. T. L. złożyła skargę o wznowienie postępowania w sprawie V U 1414/11 Sądu Okręgowego w Białymstoku zakończonej prawomocnym wyrokiem z 5.12.2011 r. i uchylenie decyzji ZUS zawieszającej prawo do świadczenia emerytalnego oraz wypłatę zaległych świadczeń emerytalnych od dnia zawieszenia do 29.02.2012 r. wraz z należnymi odsetkami.

Wskazała, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych wstrzymał jej wypłatę emerytury. Przepis, który stanowił podstawę decyzji, wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13.11.2012 r. sygn. K 2/12, został uznany za niezgodny z Konstytucją.

Organ rentowy wniósł o oddalenie skargi w całości wskazując, że od 1.03.2012 r. wypłaca wnioskodawczyni emeryturę. Żądanie zasądzenia odsetek uznał za nieuzasadnione bowiem decyzja o zawieszeniu świadczenia została wydana zgodnie z obowiązującym wówczas stanem prawnym, stąd organ nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

Wnioskodawczyni T. L. nabyła prawo do emerytury od dnia 1.03.2009 r. W tej dacie pozostawała w stosunku pracy z (...) Ochrony (...) i Nasiennictwa w B.. Zatrudnienie to trwało do 27 marca 2012 r.

Decyzją z dnia 13.10.2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wstrzymał wypłatę emerytury od 1.10.2011 r., powołując się na art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726). W uzasadnieniu podał, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia.

Odwołanie od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z 5.12.2011 r. w sprawie V U 1414/11. Od wyroku tego nie wniesiono apelacji i jest on prawomocny od 27.12.2011 r.

Decyzją z dnia 13.04.2012 r. organ rentowy wznowił wnioskodawczyni wypłatę emerytury poczynając od 1.03.2012 r.

Okoliczności powyższe pozostawały bezsporne i ustalono je na podstawie akt sprawy, akt ZUS oraz akt sprawy V U 1414/11.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Złożona przez T. L. skarga jest dopuszczalna. Zgodnie z treścią art. 401¹ k.p.c. można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

W myśl art. 407§ 2 k.p.c. w sytuacji określonej w art. 401¹ k.p.c. skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie K 2/12 orzekł, że art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707)

w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224,

Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203

oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r.,

w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed

1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22.11.2012 r. (Dz. U. 2012/1285).

Wyrok Sądu Okręgowego w Białymstoku z 5.12.2011 r. w sprawie V U 1414/11,

w której wniesiono skargę o wznowienie postępowania został wydany przy zastosowaniu art. 28 w/w ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych

oraz niektórych innych ustaw. Przepis ten stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy, o której mowa w art. 6, oraz ustawy,

o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Istnieje zatem podstawa do wznowienia postępowania określona w art. 401¹ k.p.c. Nadto zachowany został termin do wniesienia skargi określony w art. 407 § 2 k.p.c.

Stosownie do treści art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.),

w brzmieniu obowiązującym od dnia 1.01.2011 r. prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym

w decyzji organu rentowego, z tym, że zgodnie z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r.

o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy, przepisy ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu obowiązującym od 1.01.2011 r., miały zastosowanie poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Przedstawiony stan prawny powodował, że emerytura w takiej sytuacji jak w niniejszej sprawie podlegała zawieszeniu.

Obecnie, z mocy orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, nie obowiązuje art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że w przypadku osób, którym emeryturę przyznano przed 1.01.2011 r., a które kontynuują zatrudnienie istniejące przed przyznaniem emerytury, nie ma podstaw

do zawieszenia emerytury.

Zgodnie z poglądem przeważającym w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wyrok Trybunału Konstytucyjnego stwierdzający niezgodność przepisu ustawy z Konstytucją jest

w zasadzie skuteczny ex tunc, tj. od dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu, chyba że co innego wynika z sentencji wyroku (zob. uchwała z dnia 3 lipca 2003 r., III CZP 45/03, OSNC 2004, nr 9, poz. 136, wyrok z dnia 9 października 2003 r., I CK 150/02, OSNC 2004, nr 7-8, poz. 132, wyrok z dnia 29 października 2003 r., III CK 34/02, OSP 2005, nr 4, poz. 54, uchwała z dnia 23 stycznia 2004 r., III CZP 112/03, OSNC 2005, nr 4, poz. 61, postanowienie z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 272/03, niepubl., wyrok z dnia 30 września 2004 r., IV CK 20/04, OSNC 2005, nr 9, poz. 161, wyrok z dnia 26 listopada 2004 r., V CK 270/04, niepubl., uchwała z dnia 23 czerwca 2005 r., III CZP 35/05, OSNC 2006, nr 5, poz. 81, wyrok z dnia

7 października 2005 r., II CK 756/04, "Monitor Prawniczy" 2005, nr 21, s. 1027, uchwała

z dnia 19 maja 2006 r., III CZP 26/06, OSNC 2007, nr 3, poz. 39, wyrok z dnia 14 września 2006 r., III CSK 102/06, niepubl., uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 99/06, OSNC 2007, nr 6, poz. 79, wyrok z dnia 15 czerwca 2007 r., II CNP 37/07, niepubl., wyrok z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 315/07, niepubl., wyrok z dnia 19 czerwca 2008 r., V CSK 31/08, OSNC-ZD 2009, nr A, poz. 16, wyrok z dnia 20 maja 2009 r., I CSK 379/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 172).

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego, w którym orzeczono niezgodność z Konstytucją przepisu przejściowego, stwierdzającego, że „nowy” przepis ma zastosowanie do stosunków prawnych w całości ukształtowanych na podstawie zdarzeń zaistniałych sprzed wejścia tego przepisu, wywołuje skutek ex tunc, co oznacza, że „nowy” przepis nie ma zastosowania

do sytuacji prawnej określonej przepisem, który utracił moc na podstawie orzeczenia Trybunału. W odniesieniu do takiej sytuacji - ze skutkiem wstecznym - „odzyskuje” zatem moc poprzedni stan prawny.

Za takim rozumieniem przemawia sens instytucji wznowienia postępowania. Gdyby nawet przyjmować, że orzeczenie ma skutek ex nunc, to jednolicie - także w doktrynie - przyjmuje się, że do sytuacji wznowienia postępowania orzeczenie Trybunału ma skutek

ex tunc. Jeżeli podstawę wznowienia stanowi oparcie rozstrzygnięcia na akcie normatywnym uznanym następnie przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, rozpatrywanie sprawy powoduje konieczność uwzględnienia innego stanu prawnego w takim zakresie,

w jakim wpływa on na orzeczenie wydane w tym postępowaniu.

Kwestię wznowienia wypłaty świadczenia reguluje art. 135 ustawy emerytalnej:

1. W razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia, wypłatę wznowia się od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu, z uwzględnieniem ust. 2.

2. W przypadkach określonych w art. 134 ust. 1 pkt 5 wypłatę świadczenia wznowia się od miesiąca, w którym ją wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty.

3. Jeżeli wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, wypłatę wznowia się poczynając od miesiąca, w którym je wstrzymano, jednak za okres nie dłuższy niż 3 lata poprzedzające bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano decyzję z urzędu o jej wznowieniu.

Przepisy powyższe nie mają zastosowania w niniejszej sprawie. Nie można bowiem uznać, że ustala przyczyna wstrzymania wypłaty określona w art. 134 ustawy emerytalnej. Nie ustalały przecież okoliczności powodujące zawieszenie wypłaty, bowiem okoliczności te nie zmieniły się. Na skutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego przyjąć należy fikcję prawną, że przyczyna (prawna) wstrzymania wypłaty nigdy nie istniała.

W tym stanie rzeczy skarga jest zasadna i dlatego na podstawie art. 412 § 2 k.p.c.

w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1 i 2 wyroku.

Odnośnie żądania zasądzenia odsetek, wskazać należy, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Konsekwencją tego stwierdzenia jest w szczególności to, że orzeczenie sądu jest związane z treścią zaskarżonej decyzji. Skoro zatem w zaskarżonej decyzji nie orzeczono o odsetkach, to w tej kwestii właściwy jest organ rentowy.

Z tego względu na podstawie art. 464 §1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 3 wyroku.